

Op vrijdag 13 oktober 2023 organiseert de Erfgoedvereniging Heemschut een symposium over de toekomst van het kerkelijk erfgoed.

In samenwerking met de Stichting Oude Drentse Kerken en de Stichting Drents Monument.

Bovensmilde, Waterstaatskerk - Foto: Sonja de Ridder

Locatie

De Waterstaatskerk
Hoofdweg 186 in Bovensmilde.

Programma

Moderator Annette Timmer

12.00 inloop met lunch, start programma

12.45 welkomstwoord Frans Schouten
voorzitter Heemschut Drenthe

13.00 Lilian Grootswagers,
Werkgroep religieus erfgoed Heemschut ,
Religieus erfgoed, burgers en de toekomst

13.30 Frank van der Velden,
Stichting Oude Drentse Kerken, Red de
Drentse kerk!

14.00 Wim Postma,
Het duurzaam voortbestaan van Drentse
kerken, Stichting Drents Monument

14.30 pauze

14.45 Jan Hommes,
Classis Protestantse kerken Groningen en
Drenthe

15.00 Lex van der Star,
voorzitter Progressief Joodse Gemeente
Noord-Nederland; Synagoge, plaats van
samenkomst

15.15 Paneldiscussie
met de Stichting Oude Friese Kerken,
de Stichting Oude Groninger Kerken
en de stichting Oude Drentse Kerken

16.00 Afsluiting
met aansluitend napraten met
een hapje en een drankje

Aanmelden

U kunt zich aanmelden voor dit symposium via info@heemschut.nl onder opgave van uw naam, functie en/of organisatie

Maximaal aantal deelnemers is 70 personen

Deelname aan het symposium is gratis

Een noodklok voor de kerken

Het gestaag teruglopende kerkbezoek is een bron van zorg voor veel kerkbesturen. Kerkbesturen maken zich dan ook zorgen over de toekomst van de kerkgemeenschap en daarmee ook van hun kerkgebouwen. Veel van die kerken zijn ook nog eens monumenten met een beschermde status en beeldbepalende elementen in de dorpen en steden. Ook voor niet gelovigen maken ze deel uit van de lokale identiteit. Zo vinden veel mensen dat monumentale kerkgebouwen een blijvende plek in het dorp of stad moeten houden.

Door de rijksoverheid wordt de ontwikkeling van een kerkvisie door gemeenten gestimuleerd. Het is van belang dat ook gemeentebesturen zich met een creatief ruimtelijke beleid inzetten voor behoud en eventueel herbestemming van monumentaal kerkelijk erfgoed. Een aantal gemeenten in Drenthe heeft inmiddels een kerkvisie ontwikkeld waarin de omvang van het probleem blijkt. Wat echter in de inventarisaties van de gemeenten veelal ontbreekt is een visie op een oplossing voor dit probleem.

De Erfgoedvereniging Heemschut Commissie Drenthe, de Stichting Oude Drentse Kerken en de stichting Drents Monument willen met dit symposium in Drenthe het gesprek op gang brengen over mogelijkheden om een eventuele transitie bij de historische en monumentale kerkgebouwen te stimuleren. We willen kijken hoe elders in en buiten de provincie Drenthe kerken door de samenwerking van veel lokale partijen, die de handen ineen hebben geslagen om de kerk als centrum van de gemeenschap te behouden. We willen graag positieve ervaringen uitwisselen. Het symposium is bedoeld voor zowel de kerkbesturen, als voor bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers van de overheden in Drenthe. Kerken zijn, ook voor niet-gelovigen, krachtige symbolen van een gemeenschap.

Soms is het nodig om de kerkbesturen te bevrijden van de drukkende last van monumentale kerken. Ze kunnen misschien medegebruikers worden van een gemeenschappelijke voorziening die openstaat voor vele anderen. Maak plaatselijke bewoners, verenigingen, dorpshuizen en ondernemers medegebruikers van de kerk en laat het gebouw de centrale plaats in de gemeenschap innemen die het van oudsher had.

Het eigendom en de zorg voor het onderhoud kunnen in handen van een daartoe geschikte organisatie worden gelegd. Hier bevindt zich de kennis en de kunde om het erfgoed in stand te houden. Dat kan een lokale of zelfs nationale stichting zijn, maar in vrijwel iedere provincie bevindt zich ook een Stichting Oude Kerken.

In Drenthe is het de Stichting Oude Drentse Kerken (SODK) die deze rol vervult. Deze stichting vormt een werkorganisatie met Stichting Het Drentse Landschap, dat door het Rijk is gecertificeerd als Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud. De SODK heeft vijf kerken in bezit en is daarmee relatief klein in vergelijking met de stichtingen in Groningen en Friesland. Toch zijn er ongeveer 50 vrijwilligers actief die het dagelijkse beheer verzorgen en allerlei activiteiten organiseren.

Uiteraard gaat dat niet vanzelf. Hierin ligt ook een verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke en provinciale overheid om een beleid op dit dossier te formuleren. Niet alleen vanuit het oogpunt van het kerkgenootschap, maar vooral vanuit het oogpunt van de lokale gemeenschap, ook door de inzet van vrijwilligers krachtig te ondersteunen. En tenslotte ondersteuning te bieden aan de enorme financiële opgave bij de exploitatie en eventueel van overdracht en instandhouding van dit belangrijke culturele erfgoed.

Toekomst van het kerkelijk erfgoed

Symposium

13 oktober 2023

Odoorn, Margarethakerk